

«زیارت جامعه کبیره»؛ پیوند مرجعیت دینی و سیاسی ائمه اطهار(ع)

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی گفت: زیارت جامعه کبیره که توسط امام هادی(ع) بیان شده، بیانگر پیوند مرجعیت معنوی، علمی، دینی و سیاسی امامان معصوم (ع) است و علاوه بر ارزش‌های معنوی، بر جایگاه سیاسی ائمه(ع) تأکید می‌کند.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی گفت: زیارت جامعه کبیره که توسط امام هادی(ع) بیان شده، بیانگر پیوند مرجعیت معنوی، علمی، دینی و سیاسی امامان معصوم (ع) است و علاوه بر ارزش‌های معنوی، بر جایگاه سیاسی ائمه(ع) تأکید می‌کند.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه فارس، «#زیارت جامعه کبیره؛ از جمله دعاهایی با مضامین والا است که هر فرد مسلمانی می‌تواند با توجه و دقت در آن به جایگاه علمی و معنوی ائمه اطهار علیهم‌السلام پی ببرد. با توجه به اینکه سند زیارت جامعه کبیره به امام هادی (ع) باز می‌گردد از این رو همزمان با فرارسیدن ولادت با سعادت این امام همام، برای آشنایی بیشتر با سیره این امام هادی علیه‌السلام به سراغ یکی از اساتید حوزه و دانشگاه رفتیم تا در خصوص محورهای تربیتی این زیارت توضیحاتی را ارائه دهد.

* «#زیارت جامعه کبیره؛ پیوند مرجعیت دینی و سیاسی ائمه(ع) است

حجت‌الاسلام سعید داودی، عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با بیان اینکه زیارت جامعه کبیره را محدثان و فقهای شیعه در قرن چهارم از جمله؛ شیخ صدوق در کتاب «#من لا یحضره الفقیه؛ نقل کرده است، اظهار داشت: شیخ صدوق در ارتباط با زیارت جامعه کبیره در کتاب خود آورده است که روزی یکی از یاران امام هادی (ع) به محضر ایشان رسید و از امام(ع) درخواست کرد تا دعایی را به وی تعلیم دهد که کامل باشد و به وسیله آن بتواند هریک از ائمه اطهار (ع) را که می‌خواهد، زیارت کند امام هادی (ع) دستوراتی فرمود و این زیارت را بیان کرد.

وی تصریح کرد: به خاطر محتوای بلند این زیارت است که امام هادی (ع) به ذکر یک‌صد مرتبه تکبیر در ابتدای قرائت زیارت جامعه کبیره سفارش می‌کند و پدر مرحوم مجلسی نیز گفتن ذکر شریف «#والله اکبر؛ در ابتدای این زیارت را این گونه بیان می‌کند که ممکن است توجه به مضامین این دعای شریف، ما را در ارتباط با ائمه اطهار علیهم‌السلام دچار غلو کند.

وی در خصوص معارف معنوی زیارت جامعه کبیره ابراز داشت: درواقع، این زیارت‌نامه بیانگر پیوند مرجعیت معنوی، علمی، دینی و سیاسی امامان معصوم (ع) است به این معنا که علاوه بر ارزش‌های معنوی، دینی و علمی بر جایگاه سیاسی ائمه(ع) تأکید می‌کند از این رو اگر فردی جایگاه علمی و معنوی ائمه اطهار(ع) را بشناسد طبعا نسبت به جایگاه سیاسی آنها سر تعظیم فرود آورده و زمامداریشان را خواهد پذیرفت.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در ادامه به بیان فرازهایی از زیارت جامعه کبیره پرداخت و خاطر نشان کرد: براساس این بخش از زیارت مبنی بر «#وَمَهْیَطُ الْوَحْیِ وَخَزَانُ الْعِلْمِ؛ امامان معصوم (ع) آگاه‌ترین و عالم‌ترین افراد زمان خود بودند و اگر در هر عصری علم جدیدی وجود داشته باشد ریشه‌های این علوم به ائمه و حضرت رسول (ص) برمی‌گردد لذا تمام گنجینه‌های علم در نزد آنهاست.

وی گفت: چون خداوند متعال این جهان را برای انسان‌های شایسته، برجسته و کامل آفریده است طبعا این برکات نیز به خاطر وجود آنهاست و این گونه نیست که ائمه اطهار (ع) فقط معدن علم، حلم و طهارت بوده و هیچ تلاشی را در جامعه انجام نمی‌دادند «#وَدَعَوْتُهُمْ إِلَى سَبِيلِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ؛ بلکه در مسیر هدایت مردم، ارشاد را سرلوحه کار خود قرار داده و در کسب رضایت الهی حتی تا پای جان نیز پیش می‌رفتند از این رو نماز برپا داشته، امر به معروف و نهی از منکر کرده و در راه خدا آن گونه که شایسته بود جهاد و تلاش کردند بنابراین به لحاظ معنوی، دینی و اخلاقی، مشاهده می‌کنیم اهل بیت علیهم‌السلام در رتبه بالایی قرار دارند.

حجت‌الاسلام داودی با بیان اینکه مرجعیت دینی افراد نیز برعهده ائمه اطهار (ع) است، عنوان کرد: اگر کسی می‌خواهد در مسیر رضایت الهی حرکت کند راهنمایان صحیح و درست، این بزرگان هستند و در واقع انسان باید با تبعیت از ائمه اطهار علیهم‌السلام به رضایت الهی دست یابد.

وی با اشاره به فرازی دیگر از این دعای شریف مبنی بر «#وَالْحَقُّ مَعَكُمْ وَفِيكُمْ وَمِنْكُمْ وَإِلَيْكُمْ؛ گفت: اگر می‌خواهیم در مسائل اجتماعی و دینی، حق را بشناسیم باید دریافت که ائمه چگونه سخن گفته و چگونه حرکت کرده‌اند بنابراین سیره، سخن و روش آنها ملاک و میزانی برای تشخیص حق و حقائق است لذا «#انتم الصراط الاقوم؛ مسیر محکم و پایداری که هیچ انحرافی در آن راه ندارد همان مسیر ائمه اطهار (ع) است.

* به جای دنبال کردن علائم ظهور، خود را به گونه‌ای تربیت کنیم که با جان و دل در رکاب حضرت مهدی (عج) خدمت کنیم

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در پاسخ به سؤال مبنی بر اینکه آیا امامان معصوم علاوه بر مرجعیت دینی

می‌توانند مرجعیت سیاسی جامعه را نیز برعهده داشته باشند، اظهار داشت: در بخشی از زیارت جامعه کبیره آمده است «و ساسة العباد«؛ سیاست‌مداران و زمامداران مردم در تمامی مسائل اهل بیت (ع) هستند امامانی که مردم را به سوی خدا دعوت می‌کنند پیشوایانی هدایتگر هستند که زمام جامعه باید به دست آنها باشد.

وی عنوان کرد: دقت به جایگاه ائمه اطهار علیهم‌السلام در زیارت جامعه کبیره می‌تواند یک دوره کامل امام شناسی را ارائه دهد و از طرف دیگر مضامین والای این زیارت، بیانگر جایگاه معنوی، اخلاقی و دینی اهل بیت (ع) است که در نهایت، موجب می‌شود انسان به جایی رسد که کسی جز امامان معصوم نمی‌تواند عهده‌دار مرجعیت دینی و سیاسی مسلمانان باشد.

حجت‌الاسلام داودی به بیان محور دیگری از زیارت جامعه کبیره پرداخت و ابراز داشت: بخش دیگری از مضامین این دعای شریف به وظایف شیعیان اشاره می‌کند و در واقع، سخن ما باید این گونه باشد «و تَصَرَّتْ لَكُمْ مَعْدَةٌ«؛ انسان به پیشوایان دینی خود دشمنان شما دشمن و با دوستان شما دوست بوده و با عبارت «و تَصَرَّتْ لَكُمْ مَعْدَةٌ«؛ انسان به پیشوایان دینی خود عرض می‌کند ما برای کمک به شما آماده هستیم لذا شیعه موظف است خود را برای کمک به امام زمان (ع) آماده کند بنابراین به جای آنکه به دنبال علائم ظهور باشیم باید به گونه‌ای خود را مجهز و تربیت کنیم تا در هر لحظه‌ای که ایشان ظهور کردند بتوان با جان و دل در رکاب حضرت خدمت کنیم.

وی یکی از شیوه‌های یاری امام عصر (عج)، کمک به فقرا، تهذیب نفس، پاک‌ی، امر به معروف و نهی از منکر در همراهی با ولی فقیه است از این رو هر فرد شیعه‌ای باید به این مسئله فکر کند که آیا زندگی او شباهتی به زندگی ائمه دارد آیا به به لحاظ عملکرد به آنها نزدیک‌تریم یا به دشمنان ائمه، آیا با امامان معصوم انس بیشتری داریم یا با دشمنانشان؟ و عملاً ثابت کنیم که با ائمه اطهار هستیم از این رو باید چشم، گوش، قلب و دل ما در راستای خشنودی و تبعیت از ائمه اطهار علیهم‌السلام باشد.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در پایان این گفت‌وگو خاطرنشان شد: بخش پایانی زیارت جامعه کبیره به مقام شفاعت امامان بزرگوار می‌پردازد طبعاً کسانی که جایگاه دینی، معنوی و محبوبیتی نزد خداوند متعال دارند می‌توانند واسطه و شفیع ما گناهکاران در پیشگاه الهی باشند همچنین شیعیان با توسل به آنها مهذب شده، در راه هدایت قدم برداشته و سعی می‌کنند هر روز بهتر از دیروز راه ائمه (ع) که همان نزدیک شدن به قرب الهی است را ادامه دهند.

حجت‌الاسلام سعید داوودی، دارای مدرک دکتری در رشته تفسیر علوم قرآن است. وی عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی است و تاکنون کتاب‌های «عاشورا؛ ریشه‌ها، انگیزه‌ها، رویدادها، پیامدها«؛ و «مفاتیح نوین (زیر نظر آیت‌الله مکارم شیرازی)« را نوشته است.

وی یکی از نویسندگان شرح نهج‌البلاغه است که از سال 1371 تکنون 10 جلد آن زیر نظر آیت‌الله مکارم شیرازی به چاپ رسیده است.